

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÄMBILD FRÅN GÖTEBORG. — HOVFOTOGRAF ATELIER JONASON, GÖTEBORG.

21:STA ÅRG.

DEN 5 OKTOBER 1919

N:o 1

Foto. Godwin, Stockholm.

skisser: Bengt Sjöberg

Charon Sydö

En bestämmelse i fredsfördraget med Tyskland, som hälsats med synnerlig och odelad tillfredsställelse i hela den skandinaviska Norden, är den (§ 109), som föreskriver, att gränsen mellan det nya Tyskland och Danmark i överensstämmelse med vad Preussen utfäst sig till redan i § 5 av Pragfreden med Österrike 1866 skall bestämmas i enlighet med befolkningens önsningar genom en allmän folkomröstning norr om en i fredsfördraget närmare angiven linje från Östersjöskusten ca 13 km. ostnordost om staden Flensburg till Nordsjön söder om Tönders krets samt vidare söder om öarne Föhr och Amrum. Verkställandet av denna folkomröstning, som sker under ett i det nordligare större distrikt, vari danska språket dominerar (första zonen) och kommunvis i sydligare blandspråkiga distrikt (andra zonen), skall anförtros åt en internationell kommission bestående av fem ledamöter, av vilka de tre utses av de förnämsta allierade och associerade makterna, en av norska och en av svenska regeringen. Till svensk ledamot av nämnda kommission har förordnats landshövdingen i Göteborgs och Bohus län Oscar von Sydow.

Oscar Fredrik von Sydow är född i Kalmar den 12 juli 1873 och tillhör den s. k. äldre Kalmar-grenen av en ursprungligen tysk, till Sverige från Pommern överflyttad urgammal adelsätt. Hans föräldrar voro rådmannen och magistratssekreteraren i Kalmar Henrik August von Sydow och dennes maka Euphrosyne Maria Modin. Efter mogenhetsexamen i Östersund 1890 kom han som student till Upsala, där han 1894 avlade hovrättsexamen. Efter tjänstgöring i justitirevisionen och Stockholms rådhusrätt samt vederbörlig tingssittning blev han t. f. fiskal i Svea hovrätt 1901, befordrades till ordinarie fiskal därstädes 1905, till assessor 1907 och till hovrättsråd 1909.

Sin juridiska bana kom von Sydow emellertid icke att fortsätta. Vid Lindmanska regeringens bildande 1906 hade han nämligen, ännu blott 33-årig, förordnats till expeditionschef i civildepartementet och utnämndes följande år till ordinarie innehavare av detta ämbete, som han fortor att innehava ända till på våren 1911. Under denna tid har han rikligt tillfälle icke blott att grundligt sätta sig in i alla till departementet hörande ärenden, utan ock att lägga i dagen den synnerliga arbetsförmåga och det omfattande iutresse för på dagordningen stående frågor, som höra till hans utmärkande karaktärsdrag. I synnerhet var han mån om att sätta sig in i de socialförsäkringsfrågor, för vilkas lösning dåvarande civilministern greve Hugo Hamilton nedlade ett så kraftigt förberedande arbete, och bevistade bl. a. 1910 som Sveriges ombud den internationella konferens för frågor rörande arbetslösheten och dess bekämpande, som nämnda år hölls i Paris.

Vid avgången från expeditionschefbefattningen förordnades von Sydow till vice landshövding i greve Hamiltons eget hövdingadöme: Gävleborgs län. Då vid Lindmanska ministärens fall på hösten samma år detta vikariat upphörde, lades i stället i hans hand det väl mest krävande uppdraget inom den svenska lokalförvaltningen, nämligen landshövdingeposten i Norrbottens län. Det var ingen lätt sak att fylla den plats landshövding Karl Bergström lämnat tom, men von Sydow bestod provet med heder. Med iver sökte han sätta sig in i det vidsträckt glesbebyggda länets angelägenheter och lära känna dess mångskiftande sociala och ekonomiska förhållanden samt olikartade behov. Som landshövding här uppe föll det ock på hans lott att verkställa den omfattande utredning rörande den lappska nomadbefolkningens förhållanden och renskötseln inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, varom k. m:t 1912 fattade beslut och

som ledde till framställande av flera för lapparne betydelsefulla förslag, vilka småningom realiserats.

Det blev emellertid icke länge Norrbotten förunnat att behålla sin nye hövding. Den utrikespolitiska spänning i Europa, som med närmaste utgångspunkt i det s. k. Panter-språnget i Agadir och det italienska Tripolis-kriget under den stora Balkanuppgörelsen 1912—13 kommit kortslutningspunkten allt närmare, sträckte sina verkningar ända hit upp i den lugna Norden. Sven Hedins fändande "Varningsord" och den underbara synen av ett svenskt bondetåg krävande ökade militärbördor kastade det av Karl Staaff tillrättlagda programmet för försvarsreformen över ända och en oväntad ministerkris inträdde. Då landshövding Hammarskjöld åtagit sig värvet att bilda en Andra kammar-upplösningsminister och det gällde att erhålla en civilminister i höjd med uppgifterna, föll valet på von Sydow. Säkerligen tänkte han sig uppdraget endast som en kort episod, men världskrigsutbrottet kom emellan och förändrade läget. Det föll på den Hammarskjöldska ministärens lott att lotsa vårt land genom de svårigheter, som nu uppstodo för vår neutralitet och vår folkhushållning, och det var icke den minsta arbetsbördan von Sydow därvid fick upp bära. Det var han, som av riksdagen utverkade de första vidsträckta fullmakterna till förekommande av otillbörlig prisstegring, och med berömvärd snabbhet ingrep han till förekommande av arbetslöshet och avhjälpande av dess följder. Trots det abnorma tidsläget fortsatte han sina företrädarens reformpolitik på det sociala området och reste sig här ett minnesmärke genom 1916 års olycksfallsförsäkringslag. Hans verksamhet hade ock förmånen att på alla håll bli högt uppskattad, hälst det med rätt eller orätt troddes, att han ställde sig utanför den Hammarskjöldska handelspolitik, varom meningarne gingo så mycket i sär. Vid 1917 års riksdag, då borgfreden slutligen bröts, var von Sydow den ende av statsrådets ledamöter, som gick fri från anmärkningar, och då exc. Hammarskjöld och hans kolleger i övrigt fingo vika för den Swartz-Lindmanska ministären, övergick han på konungens speciella uppmaning i denna, väl närmast för att bringa i hamn den av honom förberedda revisionen av renbetslagen och förslaget till fögderiförvaltningens omorganisation, vilka båda uppgifter lågo honom särskilt varmt om hjärtat. Kvarstannandet lade på honom ansvaret för ordningens upprätthållande under livsmedelsdemonstrationerna på våren och vid sommarens början, och han bestod detta nya prov med allt det lugn och den besinning i förening med fasthet, som här voro av nöden. När högeroppositionen sökte sak med honom därför, var det den och icke civilministern, som utsatte sig för nederlag.

Fram på sommaren samma år lämnade han emellertid civilministerportföljen i andra händer och mottog något senare den 3 juli 1917 utnämning till frih. Lagerbrings efterträdare som landshövding i Göteborgs stad, varifrån han sex år tidigare hämtat sin maka, född Wijk. Under de två år han varit här har han grundligt satt sig in även i detta läns förhållanden och är på god väg att bland dess fiskarebefolkning erövra samma popularitet som sin oförgätlige företrädare, på samma gång som han tagit sig an sådana för länet viktiga frågor som täckdikningen och den norra länsdelens järnvägsfrågor, annat att förtiga. Tillika har hans förmåga tagits i anspråk för lösningen av de svensk-norska renbetesmellanhavandena, varvid han på ett lyckligt sätt företrätt sitt lands intressen.

Det är icke förmätet att hoppas, att landshövding von Sydow vid den sönderjydska frågans lösning skall på ett värdigt och framgångsrikt sätt fullgöra det ärofulla skandinaviska värv, vilket därvid ålagts honom som den svenska statens förtroendeman.

SIGGE FLACH.

Den 2 instundande oktober fyller kapten Sigge Flach på Prinshaga, "hela Sveriges kogubbe", åttio år. Det livliga alltjämt lika ungdomsglada födelsedagsbarnet skall säkerligen icke blott icke missförstå oss, utan även med ett visst gillande upptaga vårt annars kanske något vågade uttryck, när vi säga, att det på den dagen kommer att uppställas ett jubelråmmande över hela vårt land. Närmast naturligtvis av ayrshiregubbarne, vilka räkna honom som sin alldeles särskilt specielle, men säkerligen även av de rödbrokiga svenska och vi våga nästan slå vad om också av lågländarne, vilka väl annars haft minsta delen i hans hjärta. Pioniären i det framgångsrika arbetet på den svenska nötboskapsavelns upphjälpande är i själva verket förtjänt av en allmän nationell hyllning.

Fredrik Christer Sigismund (Sigge) Flach är född den 2 oktober 1839 på Högårdet i Fors socken av Älvsborgs län samt son av dåvarande löjtnanten, sedermera majoren och intendenten vid Carnegieska sockerbruket i Göteborg Johan Fredrik Flach och hans maka i andra giftet Hillevid Fredrika Zelow. Liksom så många andra duktiga karlar inom vårt näringsliv erhöll han sin första utbildning vid Chalmerska slöjdskolan i Göteborg och började därefter sin

hjärtesak. Befordrad till löjtnant 1866 och till kapten 1879. — han var chef för det kompaniområde, där han hade sin bostad och och erhöll han väl avsked 1891, då landtbruket redan lagt be-

Forts. å sid. 14.

Foto. Fagerström, Skara.

KAPTEN SIGGE FLACH, PRINSHAGA,
80 år den 2 okt.
(Helsidesportr. o. biografi årg. V: 28.)

bana vid statens järnvägsbyggnader, där han tjänstgjorde först som nivellör och sedan som stationsingeniör, såväl innan han 1861 blev underlöjtnant vid Västgöta regemente som och under de därpå följande första officersåren på mellantiderna mellan regementsmötena. Denna hans verksamhet blev längre fram icke utan betydelse för hans hemort, ty man misstager sig säkerligen icke, när man tillskriver därunder vunen insikt och erfarenhet en god del av hans framgångar i strävandet att utrusta fäderneprovinsen med det täta kommunikationsnät, som i Västergötland—Göteborgsbanan fick sin huvudåder och nu till allra största delen i välorganiserat skick befinner sig i detta järnvägsbolags hand. Bredvid Erik Josias Sparre skall Sigge Flachs namn städes lysa som en stjärna av första ordningen i Västergötlands kommunikationshäv.

Men även sina militära uppgifter tog Flach icke blott på allvar utan som löjtnant 1866 och till kapten 1879 — han var chef för det kompaniområde, där han hade sin bostad och sina jordegendomar — begärde

Vi återgiva här bilden av en liten duktig smålandspojke vilken, ehuru endast 6½ år gammal hunnit utföra en ovanligt vacker odlingsbragd. Gossen, *Gotthard Svensson* från byn Örnefälla i Markaryds socken, har sedan tre år tillbaka på en fadern tillhörig torvmosse arbetat upp en bördig nyodling, vilken nu omfattar ca 80 kvm. Arbetet har bestått dels i rödning för undanskaffande af ljung o. d., dels i påförande af ett gruslager på mossjorden, som sedan av den lille markbrytaren tagits i anspråk för odling av olika slags kulturväxter. Även arbetet med påkörningen av gruset, vilket hämtats ca 50 m. från platsen, har verkställts av pojken själv utan hjälp af vuxna. Den sålunda utförda odlingsbragden betraktas även i den småländska bygd, där den ägt rum och där befolkningen är känd för sin stora arbetsamhet, såsom något ovanligt samt värdt uppmärksamhet och erkännande.

EN 6½ ÅRS SMÅLANDSPOJKE som sedan 3 år uppodlat ett c:a 80 kvm. område å sin fars torvmosse. — Amatörfoto. D. Samuelson, Råstorp.

DEN 6½-ÅRIGE SMÅLANDSPOJKEN GOTTHARD SVENSSON från Örnefälla i Markaryds socken.

Foto,
Torin,
Alingsås.

ALINGSÅS
STADS 300-
ÅRS JUBILEUM.
Åreporten och folklivet
på Stora torget. Se föreg n r.

Alingsås stad firade den 21 sept. med stor högtidlighet sitt 300-årsjubileum. Bland de till fästligheten särskilt inbjudna märktes landshövding Husberg samt representanter för ett stort antal västsvenska städer. Dagen inleddes med salut samt med ringning i kyrkan, där sedan minnesgudstjänst ägde rum. Senare på dagen samlades stadstullmäktige, vilka tidigare hållit ett högtidssammanträde, magistraten och de inbjudna gästerna vid Alströmerstatyn på stadens torg, dit stadens skolbarn i samlad trupp tågade och där en till flera tusen uppgående människoskara samlats. Efter sång av skolbarnen och en manskör lämnade borgmästare Zimdahl en kort historik över stadens utveckling. Programmet för aftonens fästligheter upp- tog fackeltåg anordnat av stadens idrottsföreningar, illumination samt en å stadshuset given bankett.

Statens järnvägars änke- och pupillkassas nybyggnad i Kristinehamn har i dagarna avsynats och godkänts. Det stora komplexet, vilket består av fem sammanbyggda hus, inrymmer 45 bostadslägenheter om tillsammans 150 rum. Lägenheterna äro synnerligen väl och modernt inredda och göra ett ytterst hemtrevligt intryck. — Ritningarne till byggnadskomplexet, vilket i uppförande dragit en kostnad av 900,000 kr., hava utförts av arkitekten i k. järnvägsstyrelsen Folke Zettervall, Stockholm.

I Borgholm utspelades den 8 sept. ett ohyggligt blods-drama,

för vilket en av stadens mest bemärkta män hamnkaptenen Ernst Sjöbohm föll offer.

Kapten S. skulle vid tillfället i fråga ute på stadens torg bispringa en polis-konstapel, vilken vid anhållandet av en berusad person, 26-årig cirkusartisten Nilsson, av denne överfallits med kniv och svårt sårats. Kapten S. erhöi därvid själv av N. ett knivhugg i bröstet, vilket inom några timmar medförde döden.

Den timade händelsen har i Borgholm liksom på hela Öland, där den bortgångne var allmänt känd och högt värderad, väckt bestörtning och djup sorg.

Kapten Ernst Sjöbohm född 1877, var son till framlidne häradshövdingen Ludvig Sjöbohm, en av Ölands mest framträdande personligheter,

Amal-fotografen
HAMNKAPTEN E. SJÖ-
BOHM, under försök att
bispringa en polis-kon-
stapel i livsfara under
tjänsteövning sårad till döds.

och blev efter att hava fört befäl på olika handelsångare för ett antal år sedan hamnkaptenen i Borgholm.

Foto, Dischler, Kristinehamn.

STATENS JÄRNVÄGARS ÄNKE- OCH PUPILLKASSAS NYA BOSTADSKOMPLEX I KRISTINEHAMN.

Klitché Benkt Sjöforsparne.

Goda fotografier

för omslagsvignetter

— genre och landskap — äro välkomna och honoreras vid införandet.

Red.

FYSISK KONFERENS ÖVER "ATOMFYSIK OCH STRÅLNINGSPROBLEM".
FÖR H. 8. D. AV DOCENTEN VID LUNDS UNIVERSITET **ARVID LEIDE**.

Efter fotografier.

FYSISK KONFERENS över "Atomfysik och strålningsproblem" i Lund den 10 sept. Namnen återfinnes å sid 7.

På initiativ av Fysiska Föreningen vid Lunds universitet hölls den 10 sept. en "konferens över "Atomfysik och strålningsproblem" vid härvarande fysiska institution. Inbjudan till densamma hade hörsammats av ett femtiotal fysici från Sverige, Norge, Danmark och Holland.

Som föreläsare hade hitkallats de berömda vetenskapsmännen, professorerna A. Sommerfeld, München (t. v.), och NIELS BOHR, KÖPENHAMN, vilka jämte professor L. Vegard, Kristiania, kallats som föreläsare.

Det är de båda förstnämnda forskarna, som i främsta rummet ha äran av att genom sina beundransvärt geniala arbeten ha banat väg för en ny, originell uppfattning av atomens byggnad, den fråga som framför andra har fundamental betydelse för fysiken.

Atomerna är enligt deras arbeten ett helt litet sol-

DE TVÅ BERÖMDA VETENSKAPSMÄNNEN PROFESSORERNA A. SOMMERFELD, MÜNCHEN (t. v.), OCH NIELS BOHR, KÖPENHAMN, vilka jämte professor L. Vegard, Kristiania, kallats som föreläsare.

system med oändligt små dimensioner. Det är uppbyggt på samma sätt och behärras av samma lagar som vårt eget solsystem. Atomen består sålunda innerst av en positivt elektriskt laddad, tung centralkropp. Den är solen i atomsystemet. Omkring denna rör sig i elleptiska och cirkulära banor atomens här av planeter, elektronerna, som äro elektriskt negativt laddade partiklar, vars massa är försvinnande liten jämförd med centralkroppens. Det är i dessa elektroners rörelser

orsaken ligger till atomens förmåga att utsända strålning, såväl ljus som värme- och Röntgenstrålning.

Med denna atommodell som utgångspunkt hava Bohr och Sommerfeld lyckats förklara och matematiskt beräkna uppkomsten av spektrallinjerna i ljus- och Röntgenspektra och ha teoretiskt kunnat fastställa deras finstruktur. Och vad mer är, de resultat, de genom

Forts. å sid. 7.

Foto. Ohm, Malmö.

DANSKT-SVENSKT STUDENTMÖTE I LUND. 300 danska akademiker välkomnas å Lunagård.

Kliché: Kem. A.-B. Bragt Sjöfverparre, Sthlm.—Gbg.

PÅ ETT HOTELLRUM.

FÖR HVAR 8 DAG AV BO BERGMAN.

När jag slår upp fönstret på morgonen, rusar hela den fria rymdens sol och luft in i rummet. Jag ser ner i en hotellträdgård, där syren och guldrägn blommar och en spräcklig katt sover den orättfärdiges sömn med en ögat på glänt. Rabatterna äro kantade med nerstuckna tombuteljer, i vilkas botenskålar en skvätt natträgn samlat sig, och min närmaste utsikt är en cementgrotta — en kolossal igelkottsrugg med piggar av gröna flaskhalsar. Det är många provryttarbackkanaler som byggt upp mästerverket.

Men bakom alltsammans gunga trädkronorna för brisen därutifrån, från det stora inhavet. Jag upp-täcker en bit av det, soltindrande, medelhavsblått, med ett enda segel.

Och jag går ut i staden, över torget med den släta Borgmästaregatan som ligger i en korseld av blickar från husens blomliga rutor, jag hittar ingenting nytt, allt är sig likt och allt står på sin gamla plats, där är banken och där postkontoret och polisburen och spritbolaget och järnhandeln och boklådan, hela här-ligheten.

Jag går och går, och plötsligt stannar jag. Det händer mig så ofta numerära att jag blir stående rätt som det är och utan att jag märker det förrän om en stund. Betyder det att jag håller på att bli gammal? Gamla herrar bruka ju göra halt när de ha något att säga, jag har observerat det och skrattat åt det mer än en gång, men jag har ju ingen att tala med. Ingen annan än mig själv. Det är alltså en tanke som hejdat mina steg, och jag vet att det är den evigt målande frågan: hur kunde det gå som det gått?

Har jag verkligen inbillat mig att få svar på den saken — bara genom att resa hit? Stel och tom och putsad och prudentlig ligger den lilla dockstaden, där mitt öde avgjordes för tio år sedan — mitt öch en annans. Jag vallar mina minnen ett par timmar, medan solen bränner som eld och de dämiga vä-garna ryka, och jag äter min middag på badhusrestauran-ten som ännu står jämförelsevis tom — säsongen är knappast börjad — och jag ser på sjön.

Den djupnar i färgen nu mot kvällen. Så intensivt blått vatten har jag bara sett från Capris klippor; det var så vackert att det gjorde ont i bröstet. De båda vykortsekarna nere vid stranden stå dekorativare än någonsin mot azurn, och springvattnet stänker på de blåa liljorna kring bassängen. Allt är blått för min syn, blått som ett ögonpar jag aldrig kan glömma. Kvällsskvalpet pratar i stenarna och smeker sanden; svalorna vina förbi. O, jord och himmel! O, mitt liv som kunde varit så rikt och som blivit så fattigt! Nu bär det utför med mig som med den junidag jag ser rinna bort över trädtopparna. Skymningen kommer och skuggorna susa på läderlappsvingar kring min tinning.

I det längsta har jag blivit kvar på bänken vid sjön. Allt har gränat omkring mig. Jag fryser, men jag tors inte gå hem till mitt hotellrum. Jag vet vilken natt jag har att motse. Vad var det också för besyn-nerliga självplågor, instinkter som läto mig begära just detta rum — detsamma där jag en gång väntade en kvinna som inte kom, väntade som man väntar på ett under eller en dom? Och vilken slump att rummet skulle vara ledigt nu!

Men äntligen är jag i alla fall där. Jag sitter åter och ser ner i hotellträdgården, skum och ödslig. I det öppna fönstret lyfter sig gardinen för nattblåsten som en brudslöja för älskarens händer, men rummet är ohyggligt kvävt — ett magasin för dagens värme. Det ser spöklikt ut och spöklikt är min egen bild i spegeln. Nattängesten börjar. Om jag skulle ringa

efter en flaska portvin eller ta pulver igen, men vad hjälper det! Ned med rullgardinen i stället och så ljus, ljus i taket, ljus på bordet, så mycket artificiellt ljus jag kan få! Det lugnar bäst. Sovna får jag inte, men jag kan alltid skrämna några spöken.

Här gick jag alltså för tio år sedan en sommarnatt som nu och väntade, väntade, väntade. Men hon som jag väntade på kom bara i ett telegram. "Jag kan inte. Förlåt mig, Elly." Så stod det i telegrammet, och jag rev sönder det och slängde bitarna i kakelugnen. Jag tyckte att jag rivit sönder hela mitt liv, ty jag var så ung för tio år sedan, så ung som man bara blir när man älskar. Jag är inte precis gammal ännu; det är som jag inte hade någon bestämd ålder eller som jag hade många olika åldrar på samma dag. Jag tror inte jag är lik andra människor. Jag tror inte jag är en människa, utan flera.

Men då var jag en, en enda människa, en enda vilja, en enda tanke.

Och hon som jag väntade kom inte. Hon kunde inte, sade hon. Det var ingenting att göra åt den saken.

När jag såg henne först var hon tjugofem, tjugosex år. Det var på hennes fars begravning. Fadern var en gammal sjökaptan som härjat på världshaven, haft goda frakter och köpt sig ett hus och en fin måg — ty på den tiden när Elly gifte sig ansågs en statens tjänsteman med framtid ännu som ett eftersträfvansvärt parti. Hennes man gjorde henne varken lycklig eller olycklig, alltså snarast det sista. Men hon tänkte inte mycket över sig själv, och på mig verkade hon från början en smula indolent med den stora, sommarblå blicken, de släpande rörelserna, den mjuka rösten som alltid sjöng på samma ton. Jag visste inte att hela hennes varelse sov. Inte ens vid faderns död vaknade hon. Sorgen var henne lika främmande som glädjen, det talade hon om för mig senare. Jag var t. f. stadsläkare därnere och blev erterskickad en dag för att konstatera att gubben fått slag, och så blev jag bjuden på begravningen och där voro de — Elly och hennes man. De tryckte min hand och tackade för vad jag gjort eller rättare för vad jag inte kunnat göra.

Elly såg ut som en ung gudinna i sin crêpe. Vad svart ändå klär kvinnorna! Det kan göra de tarvligaste åtråvärda. Men vi se ut som kypare eller lik-bjudare i vår frack.

Mannen reste tillbaka till Stockholm omedelbart efter begravningen, men Elly och hennes lilla flicka — ett blekt och vackert barn — stannade kvar som bad-gäster. Till följd av sorgen kom den unga frun inte mycket med i badlivet; jag träffade henne emellertid då och då, hon tycktes lugnt tacksam för mitt sällskap, som alltid var ett slags förströelse, och snart voro vi goda vänner. Vårt umgänge blev dagligt, och ingen fäste sig vid det. Elly tog emot mina besök som man tar emot en läkares. Den lilla flickan behövde också skötas om, hon var klen och kinkig, och jag tröstade och jag ordinerade, och sommaren gick, och en vacker dag begrep jag, att jag helst borde ordinera något för mig själv och allra helst ombyte av luft.

Jag älskade henne. Jag älskade Elly med det ljusa håret och den svarta klädningen, och en kväll vid stranden, en kväll med bara vi två och himlen och havet, viskade hon: — Säg ingenting! Jag sade alltså så mycket jag kunde, och vi voro förlorade.

Hur gick det sedan! Jag minns knappt mer än ett enda långt rus, vild lycka, onda timmar av ängest och självföreläsa, två människor som inte kunde släppa varandra och som visste att de ändå måste göra det förr eller senare. Hela tiden visste vi detta, och skilsmässan närmade sig, om ett par dar skulle Elly resa. Hennes man väntade henne.

Då insjuknade plötsligt flickan — denna gång all-

varsamt. Det blev lunginflammation, och jag försummade alla andra patienter för barnets skull. Ellys oro smittade mig. När jag såg hennes ögon förstod jag vad hon kände. De hade blivit stela i blicken, främmande, nästan fientliga. Nu kom straffet för hennes synd, ty naturligtvis skulle barnet dö, och det var hennes skuld, hennes och min.

— Jag har telegraferat efter min man, sade hon en dag.

— Jaså. Men någon omedelbar fara är det inte, jag försäkrar dig, tror du mig inte?

— Han kommer i kväll.

— Jaså.

— Och jag bad honom ta en Stockholmsläkare med sig. Jag tyckte det var bäst.

I grund och botten kände jag mig tacksam för vad hon gjort, och dock plågade det mig på något vis. Hade hon gjort det av kärlek till mig? Eller av ett plötsligt hat. Ville hon lätta ansvaret för mig — det ansvar som jag måste känna gentemot barnet? Eller var jag inte längre värdig? Misströdde hon min konst, därför att hon misströdde mig? Kanske var det en hämnd mot henne själv och ett försök att komma ifrån mig: hon skulle inte ha mig, inte sin kärlek till mig att tacka för sitt barns liv.

Det kunde vara vad som helst av detta och litet av alltihop. En strid mellan modern och älskarinnan hos henne. En strid om mig lika mycket som om barnet. Jag minns att jag grubblade fram och tillbaka utan att få någon klarhet, förstod bara att jag var på väg att förlora henne för alltid. Dog flickan, så var det domen över mig. Levde hon, så skulle moderns tacksamhet mot försynen och inte mot läkaren tvinga henne att afstå från sin kärlek.

Nå, barnet kom sig. Elly och hennes man gråto av glädje i varandras armar. Så reste hela familjen, och min värderade stockholmskollega fick äran av allsammans. Mitt förordnande var slut; jag hade ingenting längre att göra i den lilla sommarstaden, där jag upplevat mitt fattiga livs enda roman. Och jag reste i min tur, men västerut. Till Stockholm ville jag inte. Ett år var jag ledig och flackade omkring i Tyskland, satt och söp i små mörka ölkrogar, svärmade i studentstäder, gick på lasarett, utbildade mig både som romantiker och läkare och kom hem igen, fullärd som det första om inte som det sista.

Inte ett ord hörde jag från Elly. Men märkvärdigt nog hade jag en känsla av att hon inte glömt mig — just därför att hon inte skrev. Det sista ordet var

inte sagt oss emellan; hon visste inte hur det skulle sägas. Jag kom tillbaka på sommaren till den lilla staden, men bara som turist, och det fast jag visste att Elly och hennes man sålt sitt hus och inte väntades mera dit ner. Men jag längtade barnsligt efter himlen med de långa, vita skyarna och efter det stora oroliga inhafvet, vars puls på något vis gick i takt med min egen. Det var som jag anat att jag här äntligen skulle få bud från Elly.

Och det kom. Ett vilt brev, skrivet i upphetsning, halvt otillräkneligt i sin passion. Hon bad om förlåtelse. För vad? frågade jag mig. Hon besvor mig att vänta henne. Hon kunde inte tro att vår kärlek var slut. För henne var den allt — och det enda hon hade att haka sig fast vid i livet. Hon måste träffa mig, om ett par dagar skulle hon komma, men jag fick inte möta vid tåget, hon skulle söka upp mig där jag bodde.

Jag minns att det gick runt i huvudet på mig när jag läst brevet. Jag skrev och bad henne vara välkommen — och nämnde min adress — hotellet och rummet. Och jag tyckte att världen blef en annan under dessa dagar, när jag gick och väntade. En natt väntade jag i det rum där jag nu går, men hon kom bara i ett telegram. Och världen grånade igen. Jag märkte att jag ändå inte varit fullärd som romantiker, ty jag hade det svårt den natten.

Och jag har det svårt nu, i natt. Efter tio år! Där jag driver omkring i det hemiska hotellrummet, frågar jag mig för hundrade gången hvarför hon inte kom. Vad var det som hindrade — eller kanske skall jag säga — räddade henne? Barnet igen? Eller mannen? Jag har aldrig fått veta det, och jag har inte velat fråga. Det är inte älskarens stolthet som tappat min mun. Det är den förfärliga tröttheten, som gör att jag anser det lönlöst att söka övertala en människa. Lönlöst och värdelöst. Till mig måste människorna komma frivilligt. Därför är jag också ganska ensam.

Det blåser i träden nedanför mitt fönster. Nattfjärilar dragas in till ljuset. En provryttare snarkar i rummet bredvid, och nu slår klockan två i det vita kyrktornet. Min Gud, vad hade jag här att göra! Den människa, som inte kan glömma, är sjuk. Det vet jag bäst som läkare. I morgon reser jag till Stockholm för att söka upp — Elly — kanske är det enda sättet att bli kvitt den Elly som behärskat mig allt för länge.

FYSISKA KONFERENSEN. *Forts. fr. sid. 5.*

Namnförteckning till gruppbilden å sid. 5: Professorerna Sommerfeld, München (1), M. Bohr, Kphmn (2), doc. Siegbahn, Lund (3), professorerna Vegard, Kristiania (4), Benedichs, Sthlm (5), Bjerrum, Kphmn (6), J. d. professor Bäcklund, Lund (7), professorerna H. Bohr, Kphmn (8), Nörlund, Lund (9), Ekman, Lund (10), Broden, Lund (11), lektor Rosén, Malmö (12), docenterna We-reide, Kristiania (13), Holm, Sthlm (14), Wicksell, Lund (15), Ising, Sthlm (16), Jacobsen, Kphmn (17), Smith, Lund (18), d:r Malmer, Landskrona, Thulinverkens chef (19), docenterna Löndahl, Lund (20), Hansen, Kphmn (21), lektor Mebius, Gbg (22), docenterna Borelius, Lund (23) Hadding, Lund (24), Heurlinger, Lund (25).

sina matematiska beräkningar kommit till, ha genom experimentella bestämningar på det mest underbara sätt bekräftats.

Det är den experimentella Röntgenforskningen, som sålunda har sista ordet och faller utslaget, om ett antagande kan fasthållas eller måste förkastas. Vi svenskar kunna vara stolta över att vi just här i Sverige, i Lund, ha den institution, som för närvarande står främst i världen på detta område.

Ett danskt studentbesök — det första sedan 1912 — ägde den 21 sept. rum i Lund. De danska gästerna mottogs vid sin ankomst av en stor människomassa, hvilken bringade dem ett hjärtligt välkommen, samt besågo därefter under professor Wrangels ledning domkyrkan och de till universitetet hörande institutionerna. Vid middagen på studentkårens convictorium hälsade ordf. för Lunds studentkår d:r Olof Sundén de danska studenterna välkomna och uttalade sin glädje över att besöket tillkommit på deras eget initiativ.

På e. m. voro danskarna av Lunds studentkår inbjudna till en kamratfäst i Akademiska föreningens stora sal. Vid 9-tiden skedde uppbrott, varefter de danska gästerna anträdde återfärden till Köpenhamn.

Pressfoto.

Kilche: Bengt Silfverparre.

KONUNGEN SAMTALAR MED STOCKHOLMS BARNENS DAGS LEDARE, GROSSHANDLANDEN AXEL ELIASSON.

ligheter av detta slag. Gatubilden livades på sedvanligt sätt av ett Barnens dags-tåg med ett stort antal originella grupper, bland vilka ett par flottans båtar med besättning samt en spårlös spårvagn nog torde hört till de mest uppskattade. Brandkåren deltog även i år energiskt och lyckades som alltid få en god recett.

En utomordentligt vacker långdistansflygning, vilken slår alla tidigare icke blott svenska utan även skandinaviska rekord på detta område, utfördes den 21 sept. av löjtnant *Nils Rodéhn* vid flygkompaniet på Malmslätt.

Löjtnant Rodéhn, som startade från Ystad kl. 5.30 på morgon med Boden som mål, passerade Malmslätt kl. 7.25, svävade kl. 12.10 e. m. över Haparanda samt nådde utan att under färden hava gjort någon landning Boden kl. 1.15. Flygningen, vilken sträckte sig över icke mindre än 1,420 kilometer, tog i anspråk en tid av 7 timmar och 36 minuter. Färden skedde i sidmedvind, stundom under storm. På grund av den pådrivande vinden utvecklade maskinen en hastighet av 20 mil i timmen mot de eljes vanliga 17 milen. Flygningen gjordes utan passagerare, men maskinen var det oaktat hårt lastad, i det att den medförde ett bensinförråd vars vikt vid starten utgjorde 1,100 kg.

Utom, det nu satta rekordet i långdistansflygning innehar löjtnant Rodéhn även svenskt höjdrekor på 5,000 meter, vilket han satte i april förlidet år. Därjämte är löjtnant R. känd som vårt lands djärvaste konstflygare.

*

"Barnens dag" i Stockholm den 20—21 sept. kunde ifråga om lyckade anordningar fullt ut mäta sig med föregående års fäst-

Tyngdpunkten utgjordes dock givetvis av de tre stora Stadionfesterna, vilka alla samlade en fulltalig och fäststämd publik. I fråga om det ekonomiska resultatet torde årets fäst slå alla tidigare rekord — man räknar nämligen med en samlad vinstsumma av ca: 400,000 kr.

ARMEFLYGAREN LÖJTNANT N. F. RODÉHN som i dagarne med sin mästertliga flygning Ystad—Haparanda utan mellanlandning på 6 tim. 31 min slagit alla skandinaviska rekord. Foto: Engström, Linköping.

Pressfoto.

BARNENS DAG I STOCKHOLM.
En vacker grupp av barn i dräkter från olika tidsåldrar vid fästen å Stadion.

Kilche: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Sölm—Gbg.

DET HUS I JEKATERINBURG DÄR TSAREN OCH HANS FAMILJ MÖRDADES. Enligt en nyligen synlig intervjù med den mäktige bolschevikledaren Peters skulle denne ha bekräftat att morden å tsaren, tronföljaren storfurstinnorna och flera storfurstar ägt rum, men att kejsarinnan skonats och lever under siräng bevakning.

Mellerst: AMIRAL KOLTCHAK (x) LEDARE AV AKTIONEN MOT BOLSCHEVIKTRUPPENA PÅ INSPEKTION. T. h å foton General Gaida, t. v.: generalstabschefen, general Bogoslovsky.

Nederst t. v.: BRITTISKA TRUPPER I SIBIRIEN. Officerare resa sittande på lokomotivet; två officerare bevaka eldarne för att vid järnå på Trans-Sibiriska järnvägen genom farliga områden hålla förarne till arbete i händelse av anfall.

Nederst t. h: BOLSCHEVIK-FÅNGAR I JEKATERINBURG UNDER BRITTISK BEVAKNING.

Efter i dagarne anlända fotos.

Text å sid. 15.

Överst t. v. FÄSTPYRAMID upprest av bolschevikerna till majfjälren och försedd med kommunistiska sentenser och bilder. — Därunder: EN TALANDE BILD från centralfängelsegården i Riga, å vilken bolschevikerna i sista stund innan staden den 22 maj intogs av Baltiskt lantvärn avrättade 9 kyrkoherdar, 10 mest äldre kvinnor samt 14 män: adelsmän, köpmän och hantverkare. — Överst t. h. VEDERGÄLLNING. Röda kistor med bolscheviker skjutna på order av befälhavaren å en engelsk kryssare föras i processjon. — Efter fotografier.

Förutvarande ryska kejsrerliga statsrådet, *prof. Guido Schneider*, har anlänt till Stockholm från Riga och höll den 18 och 22 sept. i K. F. U. M:s hörsal, som båda gångerna var till sista plats besatt, föredrag över sina upplevelser under åtta månaders vistelse bland bolschevikerna. Inte från något håll förut hä vi heller erhållit så vederhäftiga och sakliga upplysningar om den röda terrorns framfart bland den övergivna och

Fr. v: RYSKA STATSRÅDET PROFESSOR GUIDO SCHNEIDER OCH FRU, D:R SCHNEIDER, född von Husch, har hållit uppseendeväckande föredrag i Stockholm över åtta månaders upplevelser bland bolschevikerna.

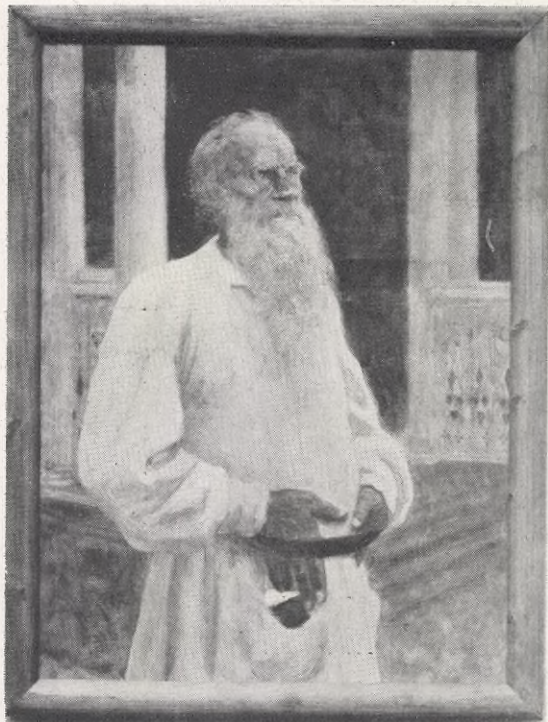

Efter porträtt.

Klitché: Bengt Silfversparre.

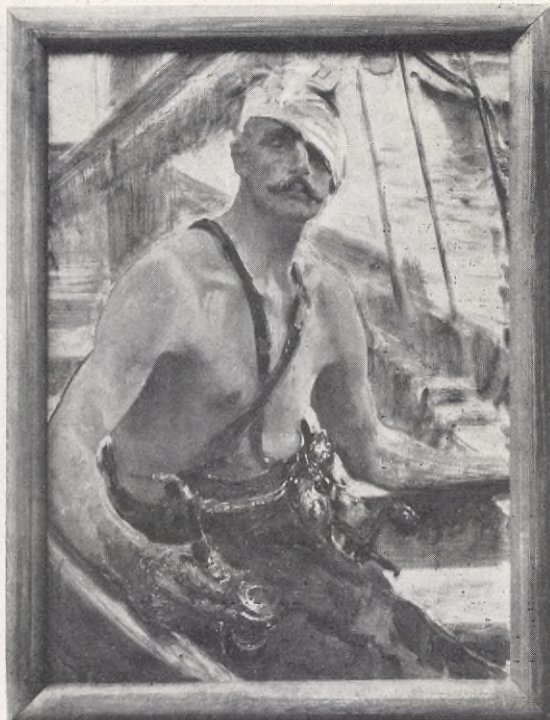
hjälplösa befolkningen i Östersjöprovinserna. Enligt vad professor Schneider meddelade började den värsta bolschevikiska framfarten i januari 1918 då ett manifest utfärdades av sovjetrådet att alla adelsmän över 17 år och alla adelsdamer över 20 voro fredlösa. En hetsjakt utan like började, i vilken också inbegreps alla bürgerliga godsherrar. En gång lyckades tyskarna ingripa och rädda dem som då sutto fängslade, men den sista januari vidtog dock ett blodbad som krävde tusentals offer. Sedan tyskarna lämnat Östersjöprovinserna återvände också en mängd bolschevikiska ester och letter hem och började genast föröva grymheter. En del af dem blevo skjutna av engelsmännen, något som återigen

Forts. å sid. 15.

Presfotos.

FRÅN RJEPIN-UTSTÄLLNINGEN
LEO TOLSTOY.

Å LILJEWALCHS KONSTHALL. *Kliché: Bengt Silfversparre.*
SVARTA HAVS-TYP.

Den 18 september öppnades i Liljewalchs konsthall samtidigt som den i föregående nummer omnämnda utställningen av unga svenska konstnärer ännu pågår, en högst remarkabel utställning nämligen ett fyrtiotal arbeten av Rysslands för närvarande största målare, Elias Rjepin, numera bosatt i Kuokkala i Finland. Utställningen, som huvudsakligen består av porträttsaker har avskilts i en sal för sig och konsthallens ledning har härmed för första gången förverkligat en tidigare bebadad avsikt att anordna flera slags utställningar samtidigt.

Nederst: AUGUST NILSONS I KABB-
ARP NYA FOLKLUSTSPEL "SKÅNIN-
GARNE" på Folkets Hus Teater. *Scen*
ur 1. a cketen. Text å sid 14.

Skådespelerskan fru Margareta Sachs i Stockholm har plötsligt avlidit, 31 år gammal. Den bortgångna, dotter till skriftställarinnan fru Hilda Sachs, var under ett tiotal år verksam vid olika teatrar i Stockholm samt i landsorten. Redan tidigt drabbades hon av ett astmalidande, vilket efter hand alltmera förvärrades och på samma gång det bröt hennes kraft och livsmod även definitivt stängde vägen för henne på den levnadsbana hon valt och för vilken hon ägde så rika förutsättningar.

T. v. SKÅDESPELERSKAN MARGARETA SACHS har i dagarne avlidit.

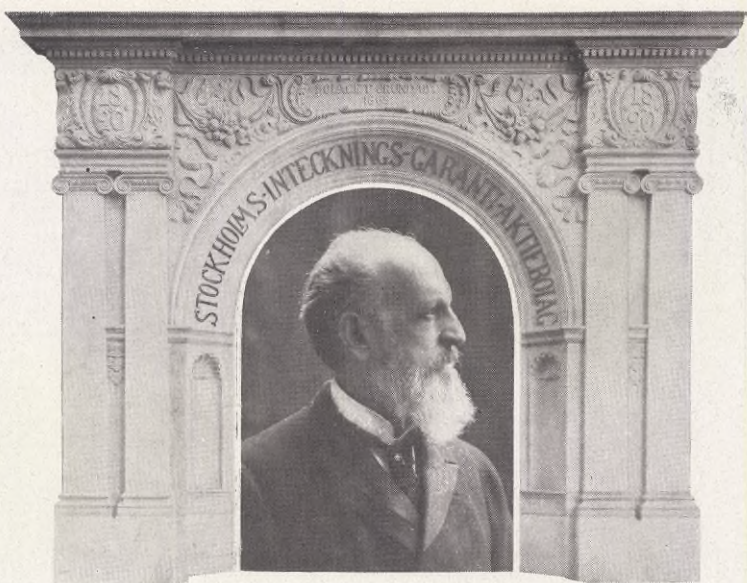
Foto. Kanderer, Sthlm.

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthlm.-Gbg.

En av huvudstadens storbanker, *Stockholms Inteckningsgarantiaktiebolag* eller Inteckningsbanken, som den i dagligt tal kallas, firade den 16 september femtioårsjubileum. Bolaget, som tillkom på initiativ av dåvarande notarien i statskontoret *Henrik Palme*, vilken också alltsedan bankens tillkomst fungerat som dess verkställande direktör och från år 1907 också suttit som ordförande i bolagsstyrelsen, hade från början till ändamål att bereda stöd åt fastighetskrediten inom huvudstaden och började sin verksamhet den 16 september 1869 i en anspråkslös lokal på två rum på nedra botten i Lilla Nygan 4. Hela aktiekapitalet, som dessutom var tämligen svårt att få fulltecknat, uppgick till en million kronor. Re-

STOCKHOLMS INTECKNINGSGARANTI AKTIEBOLAG FIRAR 50-ÅRSJUBILEUM. Bankbyggnadens huvudportal med infälld medaljongbild av bankens stiftare, verkställande direktör och styrelseordförande bankdirektör *J. H. PALME*. (Biografi och helsidesporträtt årg. X:49)

dan under första verksamhetsåret försäkrades emellertid inteckningar för ett belopp av 3,600,000 kronor eller en tjugonedel av hela det intecknade fastighetsvärdet i huvudstaden och det ekonomiska resultatet tillät vid 1870 års slut en utdelning av 9 proc. på det inbetalda kapitalet. Under de följande åren utvidgades bolagets verksamhet ytterligare och har från och med år 1873 även omfattat vanlig bankrörelse. Med anledning av jubileet har av bolaget utgivits en större fästskrift med redogörelse för dess tillkomst och verksamhet under de gångna femtio åren. Jubileumsdagen gavs av bolaget på Grand hotell middag för tjänstemän och övriga inbjudna. Samma dag fylle bankdirektör *Palme* 78 år.

KABINETTSEKRETERAREN *W. F. BOSTRÖM* TILLAGD TITELN ENVOYÉ

I cirkeln: DIREKTÖR ERIK NYLANDER, chef för Sveriges Allm. Exportförening, står inför en studieresa till Förenta Staterna och Canada. — Foto. Anton, Stockholm.

Chefen för Sveriges Allmänna Exportförening, direktör *Erik Nylander*, avreser i slutet av september till Amerika för att i Förenta Staterna och Canada studera den storartade utveckling därvarande handel och industri nått under krigsåren. Resan kommer att omfatta besök i bland andra städerna Filadelfia, Chicago, Detroit, New Orleans, Galveston, San Francisco, Montreal och Quebec.

Intresset för Amerika har ju på sista tiden blivit större än någonsin i vårt land, vilket bland annat tagit sig uttryck i bildandet av Sverige—Amerikastiftelsen. Amerika har ju också under kriget på ett enastående sätt utvecklat sin utrikeshandel och av alla tecken att döma kommer detta land även i fortsättningen att göra sig kraftigt gällande på världsmarknaden samt ytterligare befästa och utvidga den framskjutna ställning det sålunda redan hunnit förvärva. Förutom studiet av hithörande förhållanden kommer direktör *Nylander* emellertid att begagna vistelsen därute även till att utöka det nät av affärskorrespondenter Exportföreningen redan har i alla trakter av världen.

KANSLIRÅDET *T. HÖJER* nyutnämnd ministerresident och chef för Utrikesdepartementets politiska och handelspolitiska avdelning.

Vidst. bild: *HANDELSATTACHÉN A. MEYER*, utsedd till vår förste handelsattaché i Polen. — Foto. Jäger, Södm.

marknaden samt ytterligare befästa och utvidga den framskjutna ställning det sålunda redan hunnit förvärva. Förutom studiet av hithörande förhållanden kommer direktör *Nylander* emellertid att begagna vistelsen därute även till att utöka det nät av affärskorrespondenter Exportföreningen redan har i alla trakter av världen.

Sekreteraren i den i Stockholm befintliga Svensk-ryska handelskommittén herr *Alf Meyer* är designerad till svensk handelsattaché i Polen.

Hr Meyer, som är född 1888, har under sex år varit anställd hos Alfa Nobel i Petrograd samt därefter i tre år hos Sveriges Exportförening såsom chef för dess ryska avdelning.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. L. A. E. REUTERSKIÖLD.
Landshövding. — Nyköping.
60 år 28 sept.*

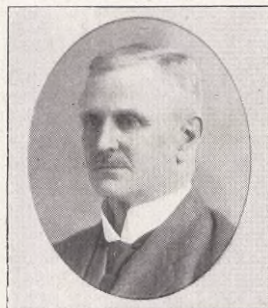
A. V. ROMARE.
Dir. i Ränte-o. Kap.-Förs.-Anst.
Stockholm. — 60 år 17 sept.

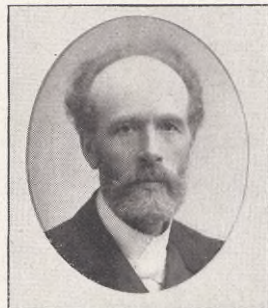
A. C. CARLANDER.
Grosshandlande — Göteborg.
50 år 23 sept.*

M. N. FEHR.
Nyttnämnd professor v.
Stockholms Handelshögskola.*

J. W. ERIKSON.
Stationsinspektör. — Trehanten
60 år 24 sept.

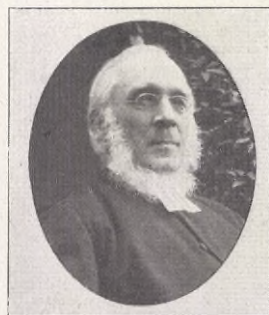
A. PETERSSON.
Överlärare. — Eksjö.
60 år 1 okt.

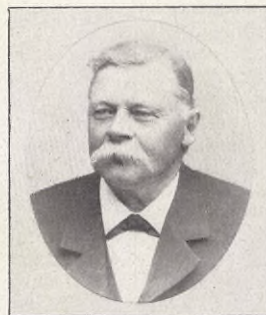
C. G. F. LAGERFELT.
Friherre. Sjömanspräst. Lek-
tor. — Kiel. — 50 år 27 sept.*

E. LJUNGGREN.
Redaktör. — Örebro.
50 år 5 okt.*

M. ULLMAN †.
Prost. Kyrkoherde. — Var-
berg. — F. 30. † 20 sept.*

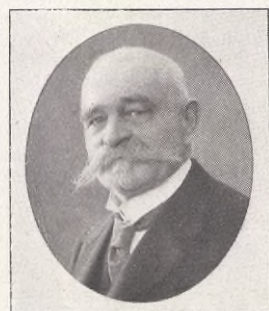
A. W. KORAEN †.
Apotekare. — Eskilstuna.
F. 40. † 15 sept.*

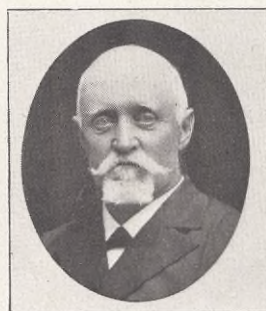
S. LUNGGREN †.
F. d. Boktryckare. — Malmö.
F. 42. † 4 sept.

K. O. J. NENNES †.
Regementsläkare. — Karlsborg.
F. 61. † 3 sept.*

C. M. SVENSSON †.
Grosshandlande. — Göteborg.
F. 50. † 4 sept.

E. S. LAURELL †.
F. d. Godsägare. — Göteborg.
F. 58. † 9 sept.*

A. N. GAVELIN †.
Sågverksägare. — Wilhelmina.
F. 85. † 10 sept.*

Porträtt till veckans Porträttgalleri

böra vara av **möjligast sena datum** för att införas.

Uppgifter till porträtt

böra ansluta sig till frågeformulär från redaktionen. Särskilt påpekas nödvändigheten av att **alla förnamn angivas med tilltalsnamnet helt utskrifvet och understruket**. Förbiseende härutinnan **utesluter biografi**.

Porträtt och biografi

införas efter begäran från Redaktionen, som också bär kostnaderna. Förslag emottagas gerna.

* Data å nästa sida.

LENNART REUTERSKIÖLD. Utlijn. v. Livreg. drag. 79, ryttn. 98. Lands-hövd. i Söderm. län sdn 06. Ordf. i länets hushålln.-sällsk. ordf. i styrna f. Huskvarna vapenfabr. a.-b., Förola a.-b. Komm. m. st. k. N. O.

AXEL CARLANDER. Efter avslut. skol.-o. handelsstudier i in- o. utlan-det, därtill även ingick en längre handelsstudier till Amerika, Ostasien o. Ostindien, ing. 94 såsom delägare i den af fadern medstiftade stora fabriksfirman Johanssons & Carlander (Garnstadsfabr.) i Göteborg. Har från bolagets början intagit en ledande ställning i a.-b. Sv. kullager-fabriken; v. ordf. i styr. f. Skand. kred. a.-b., styr.-led. i Bergslag. Järn. a.-b., ordf. i Sv. Amerika-linien. Stadsfullm. v. ordf. 07, dess ordf. 10-18; led. av styr. i Göteborgs högskola. Har donerat betydande belopp, se-nast å 50-årsdagen, till allmännyttiga institutioner o. ändamål, varom H. S. D. förfat haft anledning nämna. Ovan angivna uppdrag utgöra endast en del av det antal enskilda o. offentliga dylika vilka C. innehaft o. ännu innehar; ett uppräknande här låter sig knappast göra; vi hänvisa till biografii o. helsidesportr. årg. XIV:18. C. intar en ställning såsom en av stadens mest betydande o. ansedda personligheter inom såväl dess offentliga in-stitutioner som inom dess affärs- o. finansvärd.

MARTIN FEHR. F. 85, stud. 03, jur. dr. 10, docent i romersk rätt v. Upps. univ. 10-17, doc. i civ.-rätt o. rom. rätt v. Stockh. högsk. 17; sdn dec. 17 led. av Just.-dep. lagadv., dess chef 19, i dagarne utn. t. professor i rättsvetenskap v. Stockh. Handelshögskola.

CARL-GUSTAF LAGERFELT. Stud. 89, teor. fil. ex. 95, folkskollär.-ex. 96, prakt. teol. ex. s. å., prästv. s. å., sjömanspräst i Liverpool 96, i Ham-burg 98, resekr. f. sjömansmiss. 02; under föredragsresor i hela Sverige insaml. medel som möjliggjorde uppför. av de svenska kyrkorna i Ham-burg o. Lübeck; intr. i Svenska kyrkans miss. styrelses tjänst 09, tj.-gjort i Kiel, Antwerpen, Rotterdam, London o. Stettin; sjömanspräst i Kiel sdn 13; lektor i svenska s.s.r. o. litt. v. Kleis univ.

ELOF LJUNGGREN. Stud. 92. Sdn 89 red. f. Blå Bandet; stift. 96 S. S. U. H., dess ordf. samt red. f. Polstjärnan under 10 år, förste ledare f. Centralförb. f. nykterh.-undervisn. 01, red. f. Nerikes Tidn. o. Posterslands-vännen 03. Organ. de frisinnade i Örebro l., v. ordf. i norra valkrets-förb. Stadsfullm. i Örebro sdn 06, led. av ett flertal komm. komm. Del-tar i ledn. av länets nykterh.-komm., Örebro repres. församl. o. Sv. Blå-

bandsfören. Deltagit i nykterh.-kongr. i London, Wien, Kristiania, Kö-penhamn m. fl. Led. av Riksd. F. K. 12-18; led. av bevilln.-utsk.

MAGNUS ULLMAN †. Stud. 49, fil. dr. 56, fil. jubeldr. 06; prästv. 80, past.-ex. s. å., lärov.-adj. i Göteborg 63, kyrkoh. i Varberg 81, prost 87. Inspektör f. Varb. allm. lärov.

ADOLF KORAEEN †. Apot.-ex. 63, efter anst. å olika apotek inneh. av apot. Kronan i Eskilstuna sdn 74. Stadsfullm. 76-08, led. av drätsel-kamm. 76-79, v. ordf. sistsn. år. Under ett 20-tal år led. av hälsov.-nmd, kyrko- o. skolråd.

OTTO NENNES †. Stud. 78, med. lic. 97, bot.-läk. v. Vend. trångk. s. å., transp. t. Dalreg. 98, reg.-läk. v. sistsn. reg. 07, reg.-läk. v. kommandant-skapet i Karlsborg 17.

ELOF LAURELL †. Efter avsl. studier v. elem.-o. lantbr.-skolor, förestånd. f. jordbruk; inneh. Öströö säteri 87-16; ägnade särsk. omsorg åt skogs-vården. Mångårig ordf. i Komm.-n. o. st., v. orf. i skolråd, led. av kyrkoråd.

ALBIN GAVELIN †. Inneh. av Sägans säg. o. kvarn. V. ordf. i komm.-nmd., kyrko- o. skolråd, led. av komm.-fullm., ordf. i styr. f. arbetsstuga, mällskap, ordf. i kretslogen o. omb. v. distr.-o. storloge-nykterh.-möten.

Till illustr. å sid. 11.

Riksdagsmannen August Nilsson i Kabbarp har fulländat ett folklustspel "Skåningarna", som den 20 september hade premiär på Folkets hus teater i Stockholm. Skrivet som stycket är med obestridlig scenisk fantasi och med en mängd lustiga uppslag i fråga om handlingen, som dock i någon mån blövt påverkan av de nära nog klassiska "Värmlänningarna", blev det otvivelaktigt en stor framgång för sin författare och torde nästan kunna räknas till en av hans största segrar i det offentliga livet. Piäsen fick också ett på det hela taget utmärkt framförande av Skådebanans mällskap, som numera är innehavare av den lilla scenen. Herr Tor Weijden i all synnerhet gjorde stor lycka i skepnad av en fullt illusorisk skånsk baron.

SIGGE FLACH.

Forts. fr. sid. 3.

slag på alla hans krafter, men då unionsbrottet 1905 hotade att leda till blodig konflikt, skyndade Flach att ställa sina tjänster till sitt fosterlands och sin konungs förfogande och i själva verket mottog han på underdånig ansökan ny fullmakt som kapten i armén den 7 juli nämnda år. Det var icke många, som då på detta sätt visade sin fosterlandskärlek och kungatrotet även i gärning.

Men framför allt är det på jordbrukets och alldeles särskilt på nötboskapsavels område Sigge Flach som ovan antytt gjort en insats, som aldrig skall förgätas.

År 1866 hade Flach förvärvat sig den egendom, Prinshaga i Valle härad av Skaraborgs län, där han allt sedan dess varit bosatt. Redan från början visade han sig som en synnerligen driftigt jordbrukare och visade sig tillika vara en av de första, som förstodo, att det svenska jordbrukets framtid låg i en kraftig utveckling av ladugårdsskötseln bredvid åkerbruket. Men han nöjde sig snart icke med att tillämpa sin insikt på sitt eget bruk. Hans varma fosterländska hjärta och den "yrkeskärlek", vilken han plägar fram-hålla bredvid gudskärleken och fosterlandskärleken som en av vår modernärings bärande krafter, kunde icke giva sig till tåls med att se det ruinerande utsagnings-system, som ganska allmänt tillämpades av de mindre jordbrukarne i trakten, i det djuren svältföddes, jorden utpinades med allt klenare havreskördar, som bortfördes utan ersättning i tillförda näringsämnen åt jorden, och gödseln fick försvinna i luften och när-maste dike. Med den kraftfulla energi och den lå-gande hänförelse, som hos honom äro utmärkande egenskaper, grep han sig an med att åstadkomma en förbättring. Epokgörande vart det, att han år 1881 först inom Valle härauds lantbruksklubb och sedan i Skaraborgs läns hushållningssällskap framförde ett för-slag till nötboskapspremiering, vilket följande år vart av hushållningssällskapet antaget och därefter under namn av det Flachska eller Skaraborgssystemet gjorde sitt segertåg genom landet. Den 3 januari 1889 upp-drog civilministern åt honom att utarbete ett för lan-det i dess helhet tillämpligt fullständigt förslag till ordnande av en med statsmedel delvis bekostad nötboskapspremiering i hela landet och vid 1891 års riks-dag utverkades det första anslaget för ändamålet. Med smärre modifikationer har detta premieringssystem sedan dess alljämt tillämpats. Med rätta har om det-gamma blivit sagt, att ingen åtgärd på kreatursför-

ädlingens område gjort sig så bemärkt och förmånligt kännbar från jorddrottens flere ladugårdar ned till åttingbondens och torparens djurbesättningar. Den har lagt en ny grund för vår mejerihanterings upp-blomstring, den har bildat utkörsporren för spridandet av intensiva jordbruksmetoder och den har bildat in-ledningen till den lönande avelsdjursexport, vari kri-get endast vållat ett tillfälligt avbrott. Härigenom har Flach i själva verket rest sig "en minnesstod, som ses av allt Sveriges folk från polcirkeln allt intill Skå-nes slätter, ty varest torparen på skogstigen i Små-land eller nybyggaren uppe i Norrland leder sitt djur till premieringsmöte, där gå de vägar, som Flachs tanke spanat och stakat".

Annars ha yttre utmärkelser icke saknats. Flach är sålunda hedersledamot av lantbruksakademien, av vars skådepanning i guld han länge varit ende innehavaren, av Skaraborgs läns hushållningssällskap, vars stora guldmedalj han fått mottaga, av Jönköpings läns hushållningssällskap, av Finska hushållningssällskapet, av Svenska Ayrshireföreningen, av Skaraborgs läns fjä-derfävelsförening o. s. v.

I särskild grad har kapten Flach varit fäst vid hem-bygden i trängre mening. I sin socken har han varit kommunalstämmans ordförande genom en lång följd af år och Valle härad har i honom haft en framstående representant i landstinget, på vilket det icke beror, att han ej fått säte på Skaraborgs senatorsbank. I Valle härad har på hans initiativ en turistförening grundats, som fortfarande kan glädja sig åt hans liv-liga intresse; det är ej längesedan han medverkat med ett föredrag vid ett av dess möten. På samma sätt verkar han för närvarande för Prinshaga-aspens utbredning. Med åldringens visdom förenar han yng-lingens eldsjäl och talar alltjämt manande och väck-ande ord. Som han yttrade 1911: "Vi vallehäringar, som älska vår Billing, våra många sjöar, våra forntidsminnen, sådana som Axvalla ruiner, Höjentorp, alla våra gravar från stenåldern och senare, vår här-liga Varnhems klosterkyrka, vår fruktbara, lättbrukade jord m. m., vi som åtnjuta lyckan att leva och bo här — vi borde särskilt känna oss tacksamma och manade att med vår bästa vilja söka lyda Herrans vilja, ut-talad i Hans evigt bestående bud. Ju mera vi så tänka och göra, ju lyckligare känna vi oss — det är min under 72 år vunna livserfarenhet". Även detta citat hör med till karaktäristiken av den högt förtjänte man vi den 2 oktober hava att hembära vår tack-samma och vördnadsfulla hyllning.

Forts. fr. sid. 10.

hade till följd nya blodbad på den hjälplösa befolkningen. I Riga dödades sålunda på en kort tid 3,632 personer, män, kvinnor och barn, eller över 1 proc. av hela befolkningen. I blodbadet deltog också unga flickor, ofta döttrar till förmögna bönder, som tjänsgjorde som frivilliga bödlar, och något rysigare än dessa unga flickor, har världen enligt professor Schneider, ännu aldrig skådat.

Professor Schneider har förut vid flera tillfällen vistats i Sverige och bland annat åren 1906—1909 här utövat en värdefull verksamhet som havsbiolog samt hjälpt byråchefen doktor Filip Trybom vid ordnandet av Sveriges fiskeriväsen i Nord- och Östersjön. 1914 fungerade han som en av vicepresidenterna vid en fiskerikongress, som sammankallats i samband med Baltiska utställningen. Vid krigsutbrottet vistades han ännu i Sverige och äntligen hemkommen till Riga efter en äventyrlig överresa blev han med hela Rigas högskola där han i många år hållit föreläsningar i zoologi, överflyttad till Moskva. Först vid revolutionens utbrott lyckades han lämna Ryssland och anlända över Finland till Reval och Riga. Hit till Sverige åtföljes han av sin fru, fil. dokt. Ebba Schneider von Husch.

Till illustr. å sid. 9.

De politiska händelsernas utveckling i Ryssland undandrag sig på grund av opålitligheten i de därifrån till yttrevärlden lämnade meddelanden varje säkert bedömande. Å ena sidan göres gällande att den antibolshevikiska rörelsen under den senaste tiden vunnit ökad terräng och att den nu utgör en allvarlig fara för sovjetregeringen, vars trupper lidit en rad svåra motgångar under de blodiga striderna mot de på alla fronter framryckande vita härmassorna. Som högste befälhavare över samtliga dessa trupper erkännes numera befälhavaren på nordfronten amiral Koltchak, vars ledande ställning även erkänts av ententemakterna, som därjämte lämnat honom sitt stöd i form av trupper, militära instruktörer och krigsmateriel. Enligt meddelande från

Omsk har Koltchak i dagarna utsänt en proklamation, varigenom en semstvförsamling inkallas i slutet av oktober.

Mot segermeddelandena från de vita trupperna stå de bolshevikiska uppgifterna om stora av de röda härarna ernädda militära framgångar vilka vunnits särskildt i striderna mot Koltchak och vilka måste betraktas som inledningen till sovjetregeringens slutliga och fullständiga triumf.

Som ledare för de ryska bolshevikerna stå alltjämt Lenin och Troitsky, men bredvid dem framträder även en viss Peters, vilken kännare av ryska förhållanden beteckna som den numera mest hatade och fruktade terroristen av alla. Han bekläder befattningen som vice ordförande i "kommittén för motarbetande av kontraprevolution och sabotage" och fullgör med lika stor samvetsgrannhet som kallblodig känslöslighet det massmördande av olikänkande, vari hans äliggande består.

På initiativ och bekostnad av disponenten Arvid Hernmarck har under sommaren af docenten Sune Lindquist i Stockholm företagits en ingående undersökning av den s. k. Ingjaldshögen vid Husby i Vansö socken nära Strängnäs för att få uttrönt huruvida högen verkligen som traditionen uppgiver utgör gravplats för Ingjald Illråde. Något bestämt resultat i detta hänseende har visserligen ännu inte uppnåtts men ej heller har något påträffats som direkt motsäger uppgiften i fråga. Tack vare de värdefulla fynd som gjorts har emellertid bestämt fastslagits att högen dateras sig från 600- eller 700-talet samt att den alldeles otvivelaktigt är en mansgrav och sannolikt för en kung eller annan förnäm medlem av den gamla ynglingaätten. En gryta av lergods, som grävts fram, innehöll talrika benskrävor, kvarlevor av den döde och av de hästar, oxar och andra husdjur, som enligt tidens sed blevo brända tillsammans med honom, antagligen i en båt. Därförutan ha också hittats stycken af kammar, spelbrickor, tårningar och en glasbägare. Undersökningen har slutligen styrkt den förmodan att Husby i Vansö, liksom Öttarhögens Husby och

talrika andra gårdar med samma namn där kungshögar anträffats, just under 600- och 700-talen varit kungsgårdar. Det beror nu på eventuella fynd i fortsättningen att bestämt kunna fastslå Ingjaldshögens ålder och sålunda få avgjort om den verkligen tillhört Ingjald Illråde, som anses ha dött i medio av 600-talet.

INNEHÅLL: Landshövding Oscar von Sydow (biografi och helsidesporträtt) — Godsägaren kapten Sigge Flach 80 år. — Utmärkingar i samband med utrikesdepartementets omorganisation. — Porträtt och bilder till dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri. — "På ett hotellrum". Novell av Bo Bergman.

Efter fotografier.

INGJALDSHÖGEN VID HUSBY, under sommaren genom utgrävningar med framgång undersökt av docenten Sune Lindquist. Överst: Högen före utgrävningen; därunder t. v.: Utgrävning som åskådliggör dess byggnad: ett stenröse, täckt av en tjock jordmantel av torvor. T. h. En lergryta i den grav vari den blivit nedställd under röset i högens centrum. Grytan innehöll en del av de talrika benskrävor, som utgöra kvarlevorna av den döde konungen och av hästar, oxar o. a. husdjur som blivit brända på platsen jämte honom. I gravlägret funnos även stycken av kammar, spelbrickor, tårningar och en glasbägare m. m. Kungshögen kan härigenom dateras till 600- eller 700-talet.

Kliché: Bengt Sjöforsgarra.

DEN SVENSKA KOLBRYTNINGEN PÅ SPETSBERGEN. Kolupplag vid Sveagravan med den stora höjbyggnaden och linbana. T. v. ANGSKOPA vid kolupplagets nedre ände.

Efter fotos tagna sisl. augusti.

Kolbristen, varunder vårt land i likhet med hela världen f. n. lider, gör det till en angelägenhet av högsta vikt att utvinna ökade kvantiteter kol ur de fyndigheter, som för svensk räkning gjorts på Spetsbergen.

År 1910 utsände det svenska Järnkontoret geologen B. Högbom till Spetsbergen för att undersöka koltillgångarne och eventuellt okcupera lämpliga områden för svensk räkning. Undersökningarne gävo ett tillfredsställande resultat och olika områden med beräknad koltillgång av c:a sex milliarder ton okcuperades. Dessa fyndigheter hava sedan av Järnkontoret överläts på annan innehavare och ägas nu av A. B. Spetsbergens svenska kolfält. Efter

tidigare smärre brytningar tog en verkligt affärsmässigt bedriven kolbrytning sin början först förlidet år med ca 130 man, stående under ledning först av bolagets verkställande direktör ingenjör Bror Granholm och därefter under nya arbetschefer. Under 1918 utskeppades 4,100 ton kol, under det att utskeppningen i år väntas komma att uppgå till 20,000 ton. För nästa år beräknas brytningskvantiteten till 60,000 ton. Hela såväl fjolårets som årets avverkning har inköpts av Sveriges statsbanor.

Till den bearbetade kolgruvan, Sveagravan, hör en väldig hamnanläggning, med vilken gruvan förbindes av en utfartstunnel, genom vilken kolet medels en rad sinnrika anordningar automatiskt föres ned till hamnen. I närheten av gruvan äro uppförda boningshus för arbetspersonalen, kontorsbyggnader, stationshus för radiotelegrafen, elektricitetsverk m. m. Arbetsstyrkan uppgår f. n. till ca 150 man. Även för engelsk och norsk räkning bedrivs kolbrytning på Spetsbergen ehuru endast i helt obetydlig skala.

*

Till erinran av den stora tyska juvelinsmugglingen den 9 sisl. aug. till Smygehuk på Skånekusten har på platsen ifråga i dagarna rests en minnessten. Insmugglingen gällde, som man torde erinra sig, smycken och äkta spetsar, värda flera millioner kr. samt tillhöriga prins Wilhelm av Wied.

Foto. Johansson, Gbg. Kliché: Bengt Silfvergarre. DEN RÄDDADE BESÄTTNINGEN FRÅN FINSKA BARKEN "CÆSAR", minsprängd vid Herthas Flak.

Efter fotograf. Kliché: Bengt Silfvergarre. MINNESMÄRKE Å PLATSEN FÖR DEN STORA "JUVELSMUGGLINGEN" VID SMYGEHUK.

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande av källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller o villkorligt förbud.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG.